

ZRZESZ KASZĘBSKÓ

PISMO LUDU KASZUBSKIEGO

„Zrzesz Kaszëbskô” wychodzi trzy razy w tygodniu.
Dodatek dla kaszubskiej rodziny „Chô.z” ukazuje się w każdym numerze czwartkowym
Prenumerata: Miesięcznie 25 zł. Cena numeru pojedynczego 2 zł

Redaktor Naczelny: Brunon Richert. Redaguje Kolegium: Jan Rompski, Ignacy Szutenberg, Józef Gniech, Klemens Derc.
Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Zrzesz Kaszëbskô”.
Adres Redakcji i Administracji: Wejherowo, Skrzynka Poczтовая nr. 30.

Rok IX.

Wejherowo, wtorek 12 marca 1946 r.

Nr. 31

BRUNON RICHERT.

Jeszcze o rehabilitacji

Oczyszczamy obecnie nasz teren z wrogięgo elementu niemieckiego. Problem mniejszości niemieckiej na ziemiach rdzennie polskich musi być zlikwidowany na zawsze. Ale akcję tę trzeba przeprowadzić umiejętnie i ze znajomością pewnych zagadnień etnicznych i procesów historycznych. Na jeden z problemów już wskazałem. Jest to zagadnienie Kaszubów ziemczonych na terenach powiatów lęborskiego i bytowskiego. Dziś chcę omówić pewne kwestie dotyczące rehabilitacji obywateli Państwa Polskiego, wpisanych na II i III niemiecką listę narodową, na terenie Kaszub. Z góry zaznaczam, że chodzi mi jedynie o Kaszubów, czyli o element pochodzenia i narodowości polskiej, z wyłączeniem rdzennych Niemców.

Obserwując pracę sądów rehabilitacyjnych na terenie Kaszub, możemy stwierdzić wielką rozbieżność w postępowaniu poszczególnych sądów. Jakże wielka istnieje rozbieżność między bardzo surowym postępowaniem sądu w Pucku czy Gdyni, a pełnym rzeczowego podejściem do sprawy postępowaniem sądu w Wejherowie.

Nie do mnie należy ocena słuszności czy niesłusznego postępowania trybunałów sprawiedliwości. Chciałbym tylko zaapelować do czynników mierzalnych, o wydanie pewnych instrukcji, wskazówek i wytycznych dla organów wymiaru sprawiedliwości, które wprowadziłyby pewną jednolitość w postępowaniu sądów rehabilitacyjnych.

A teraz druga sprawa. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25. 8. 1945 r. (Dz. Ustaw nr. 31 poz. 192), termin złożenia wniosku o rehabilitację dla wpisanych na niemiecką listę narodową grupy II lub III upłynął z dniem 31 października. Jak wiemy, dla grupy III rehabilitacja odbyła się automatycznie na drodze administracyjnej przez złożenie deklaracji wierności Państwu Polskiemu, a dla grupy II rehabilitacja odbywa się na drodze sądowej. Musimy stwierdzić w imię prawdy, że wielu Kaszubów (a więc ludzi pochodzenia polskiego) wpisanych na II lub III listę narodową, do rehabilitacji nie stało. W wielu wypadkach stwierdzić można nieświadomość wyznaczonego terminu. Jeśli chodzi o teren Kaszub, to ludność, szczególnie wiejska, była bardzo słabo informowana o wszystkich zarządzeniach. Czy wina tu naszej administracji? Dotyczy to szczególnie gr. III. Jeśli chodzi o grupę II, wchodzi tu w rachubę jeszcze inny czynnik. Złożenie wniosku o rehabilitację wymagało dość poważnej opłaty pieniężnej. Trzeba zaznaczyć, że ludność tutejszych terenów nie była przyzwyczajona do wysokich cen, do jakich przez okres okupacji nawykła ludność Generalgouvernement. Dlatego też w pierwszych miesiącach wolności, opłata przy złożeniu wniosku

WARSZAWA (obsł. wł.). Dnia 8 marca br. odbyło się pod przewodnictwem wicemin. Mantla posiedzenie podkomisji opracowującej projekt ordynacji wyborczej. Komisja ustaliła wytyczne projektu, który zostanie ostatecznie zredagowany na posiedzeniu w dniu 28 marca 1946 r.

1. Najniższy wiek wyborczy ustalono na 21 lat.

2. Najniższy wiek kandydata na posła ustalono na 25 lat.

3. Prawo głosowania w okręgu mający obywatele zamieszkałi tamże od przednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw z uwzględnieniem później przybyłych repatriantów i przesiedleńców.

4. Liczbę posłów ustalono na 444.

5. Utrzymano instytucję listy pań-

stwowej na 72 posłów wybranych na podstawie liczby mandatów uzyskanych w okręgach.

6. Listy kandydatów mogą być zgłoszone przez władze stronnictw politycznych, państwowe lub wojewódzkie, tudzież przez wyborców, przy czym w tym ostatnim wypadku zgłoszenie kandydatów wymaga 100 podpisów uwierzytelnionych przez posłów KRN.

7. Utrzymano dotychczasowy system organizacji wyborów, zmieniony przez wprowadzenie do dotychczasowego składu komisji okręgowych obwodowych przedstawicieli wszystkich partii politycznych, a w przypadku nieosiągnięcia jednomyślności spośród składu sędziów Sądu Najwyższego.

8. Osoby zamieszkałe zagranicą a nie mające tam zajęcia służbowego, nie posiadają prawa wybieralności. (Uwaga: PSL nie została uwzględniona).

9. Przedstawiciele stronnictw politycznych wypowiedzieli się w zasadzie za utrzymaniem założeń konstytucyjnych i dlatego też zaakceptowali wniosek o przeprowadzenie równocześnie wyborów do Senatu, pozostawiając przyszłej dyskusji konstytucyjnej sprawę zniesienia dwuizbowości względnie przekształcenia drugiej izby w sposób odpowiadający nowemu ustrojowi gospodarczo-społecznemu.

Odrzucono wniosek PSL w przedmiocie pozbawienia posła mandatu w przypadku przejścia posła do innego stronnictwa, jako sprzeczny z art. 20 Konstytucji, który głosi, że posłowie są przedstawicielami całego narodu i nie mogą być skrepani żadanymi instrukcjami wyborców.

Odrzucono również wniosek PSL w sprawie unieważnienia i powtórzenia wyborów, jeśli w akcie wyborczym przyjmie udział mniej niż połowa liczby wyborców. Przedstawiciele Stronnictwa Pracy w obu przypadkach głosowali za odrzuceniem wniosku PSL.

Czeska polityka zagraniczna

PRAGA (obsł. wł.). Min. spraw zagr. Czechosłowacji Massaryk wygłosił przemówienie polityczne na posiedzeniu Tymcz. Zgromadzenia Narodowego, stwierdzając, że Czechosłowacja opiera swoją przyszłość na demokracji, wolności i postępie. Massaryk zwrócił się w serdecznych słowach pod adresem Anglii, stwierdzając, że w najcięższym okresie wojny, Czechosłowacja znajdowała w Anglii pomoc i schronienie. Uczynimy wszystko — mówił Massaryk — aby nasze stosunki wzajemne i węzły

przyjaźni scemenowane w czasie wojny zawsze pozostały mocne.

Następnie Masaryk podkreślił wdzięczność, jaką naród Czechosłowacji żywi dla Związku Radzieckiego i Stanów Zjednoczonych. Min. poruszył również sprawę stosunków sąsiedzkich z Austrią i Polską. Celem polityki czechosłowackiej jest współpraca z państwami słowiańskimi. Jeśli chodzi o Polskę, to zdaniem Massaryka podstawą wszelkich pertraktacji może być tylko uznanie granic przedmonachijskich.

o rehabilitację była w oczach tutejszej ludności naprawdę poważną i przekraczała jej możliwości. I wielu z braku pieniędzy wniosku o rehabilitację nie złożyło. Są to naogół sfery najuboższe: drobni rolnicy, robotnicy, wdowy itd. Są to ludzie, którzy najmniej korzystali z przywilejów II grupy i którzy dostawili częstokroć II grupę w drodze przypadku czy „wielkoduszności” pracodawcy, w ogóle nie czuli się nigdy Niemcami. I dzisiaj ci wszyscy, a więc zarówno nieświadomi terminu jak i ci, którzy nie złożyli wniosku o rehabilitację ze względów na ubóstwo na mocy artykułu 7 i 16 Ustawy z dnia 6 maja 1945 r. są traktowani na równi z rdzennymi Niemcami. I teraz na podstawie listy prawa będą podlegać wysiedlaniu za Odrę. A wypadków takich mamy na Kaszubach niemało.

Wobec powyższego stanu rzeczy, zwracamy się do czynników mierzalnych z prośbą o wydanie ustawy (lub noweli do istniejącej ustawy) o przedłużenie terminu składania wniosków dla III grupy na drodze administracyjnej a dla II grupy na drodze sądowej. Należałoby tej ludności dać jeszcze okres dwumiesięczny na składanie wniosków o rehabilitację. Czynniki administracji publicznej będą musiały dołożyć wszelkich starań, aby ustawa ta doszła do każdej najmniejszej wsi i każdego osiedla.

Ponadto należy należycie objaśnić i ułatwić niezamożnym zdobycie prawa ubogich.

Ze swej strony, z należycie umotywowanym wnioskiem, wystąpimy w tej

Do Czytelników

Obecnie od 10 marca urzędy pocztowe oraz agencje przyjmują abonament na miesiąc kwiecień. Jak podaliśmy abonament wynosi 25 zł. Zwracamy się z gorącym apelem do wszystkich naszych przyjaciół i czytelników, aby chętnie wpłacili podwyższony abonament i nadal czytali naszą kaszubską i katolicką gazetę.

Ponadto każdy z Was musi na kwiecień zyskać nowego abonenta dla naszej gazety. Kaszubii Macie na tyle różnych celów pieniędzy, miejcie i na swoje — kaszubskie. Pamiętajcie: „Zrzesz Kaszëbskô” jest gazetą prawdziwie kaszubską oraz katolicką i przy wydawaniu jej jesteśmy zdani na własne siły.

Dyrekcja Pocht i Telegrafów wydała również zezwolenie, że poczty i agencje pocztowe mogą razem z abonamentem na kwiecień pobrać 10 zł. dopłaty na marzec. Kto z Was Kaszubów stoi o kaszubskie sprawy niech do abonamentu na kwiecień doda 10 zł. dopłaty na marzec. A my składamy tym wszystkim „Bóg zapłać”.

Redakcja i Administracja
„Zrzesz Kaszëbskij”.

sprawie do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Jeżeli zajmujemy się to sprawą, to chodzi nam nie o obronę zdraciów narodu polskiego, ale o obronę Kaszubów, interesu ogólnonarodowe i dobro naszego Państwa.

Wydarzenia dnia

* Jak donoszą, francuskie min. spraw zagr. Bidaut zamierza zgłosić swoją dysmisję, o ile nie uzyska poparcia dla swego wniosku wniesienia sprawy hiszpańskiej do Rady Bezpieczeństwa.

* Z Helsinek donoszą, że rząd fiński rozważa sprawę zerwania stosunków dyplomatycznych z gen. Franco.

* ZSRR wyraził zgodę na propozycję francuską przekazania sprawy hiszpańskiej Radzie Bezpieczeństwa.

* Kolejarze Stanów Zjednoczonych proklamowali strajk na poniedziałek, 11 bm. Grozi również wybuch strajku pracowników telefonicznych. W przemyśle węglowym toczą się rokowania o zawarcie umowy zbiorowej.

